

ше колкото за издръжката на другия брат и да се плащат данъците. Майката вечно се оплакваше от тия данъци, които толкова много я тревожеха, че не можеше сън да я хване. За щастие в къщи имаше припаси от всякакъв род, а момичетата се задоволяваха с едно нищо. Траурът за бащата трая дълго: месеци наред никоя от жените, с изключение на слагинята, не стъпи вън от къщи; Енца се утешаваше като пишеше безкрайни писма до своя Джоанмарио, а трите по-малките, извънредно интелигентни деца, постоянно четяха, като бърбеха, дори спореха помежду си, в мир и съгласие. Само Сантус не беше в ред. Вместо да го стресне и съвземе, бащината смърт сякаш по-бързо го тласна по нанадолнището в което от ден на ден пропадеше все повече. Той стигна в следването си по медицина до четвъртата година; ала пиеше. През последната ваканция дори и Антонио го бе занемарил, като не го диреше вече; нито пък той се обеспокои от това, вечно затвореният някакво особено равнодушие на болно животно. Все стоеше заключен в стаята си — понеже Андрей се бе настанил в гостната, — като излизаше само когато отиваше да пие. Инак беше безвреден; никого не замечаше; в добрите си часове слизаше на двора и правеше играчки от ферула<sup>1</sup> за децата от махалата: всички го обичаха, ала сянката му тежеше над всички и усиливаше тъгата на майката и сестрите му. След последната си ваканция, към октомври, той сякаш се събуди от злокобната магия: събра книгите си, заяви, че ще стори всички усилия, за да вземе през годината останалите изпити и да се дипломира за доктор. Дъгата на надеждата осветли сивия кръгозор на семейството: събра се нужната сума за тръгването, дори майката му даде малкото си спестени пари, които държеше скрити в случай на нужда за извънредни разходи. Заминаването му бе истинско празненство, а също тъй и някакво чувство на облекчение в къщи; проветриха стаята му като на мъртвец, или на оздравял след дълга болест и най-сетне видяха майката да се усмихва и да взема участие в оживените разговори на момичетата.

---

1. Особен вид захарна тръстика, която децата в Сардиния смучат заради сладкия вкус на вътрешността ѝ.